

норічних дводольних.

Зважаючи на це, для комплексного контролю однорічних злакових та дводольних бур'янів в посівах соняшнику СТОВ «Агрофірма «Оржицька» з минулого року пропонує новий гербіцид Примекстра TZ Голд 500 SC, к.с. (норма внесення — 4,5 л/га; обприскування до та після посіву, але до сходів культури).

### Література

1. Каталог 2010 «EURALIS SEMENCES».
2. Борисонник З. Б. Довідник по олійним культурам // З. Б. Борисонник, В. Г. Михайлов. та ін.// К.: Урожай, 1988. — 184 с.
3. Кочерга А.А. Гербіциди на соняшнику // А. А. Кочерга Наукові праці ПДСГІ. — Полтава, 1995. — 303 с.
4. Нікітін Д. Н. Інтенсивна технологія вирощування соняшнику // Д. Н. Нікітін К.: Урожай, 1990. — 175 с.

## ЗВОЛОЖЕНІСТЬ ҐРУНТУ, ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА РОСТУ І РОЗВИТКУ СТОЛОВОГО БУРЯКА

Ищенко В.І., Торовик А.С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Буряк столовий є цінним харчовим продуктом, що містить велику кількість цукрів: цукрозу (6-12%), фруктозу і глюкозу, полісахариди (пектинові речовини і клітковину), органічні кислоти (щавлева, яблучна, лимонна), білки, амінокислоти, бетаїн і бетанін, мінеральні речовини (солі калію, кальцію, марганцю, заліза, кобальту, фосфору, пігменти (каротиноїди, антоціани), вітаміни В1, В2, В6, С, Р, РР, фолієва кислота, а за вмістом йоду входить у число овочів, найбільш забезпечених цим елементом. Складний комплекс хімічних сполук буряка дозволяє вважати його цінним лікувально-дієтичним продуктом. Особливо корисний він хворим, що страждають ожирінням, при гіпертонічній хворобі, захворюваннях печінки і нирок, сприяє зменшенню холестерину в крові і т. п. Буряк столовий (*Beta vulgaris L.*) — перехреснозасильна рослина довгого дня. Буряк столовий відноситься до холодостійких рослин, однак він більш вибагливий до тепла в порівнянні з морквою. Висівають насіння при температурі ґрунту + 6-8°C. Сходи і рослини погано переносять заморозки [2].

Вимоги буряку до водного режиму, як і до інших факторів, від яких залежить ріст і розвиток рослин, в різні періоди росту змінюється. Так, для проростання насіння потрібно 70% вологи від його маси. Підвищена вологість ґрунту рослин потрібна після появи сходів. Від сходів до формування коренеплоду, коли маса листової поверхні невелика, середньодобова потреба вологи 7-24 м/га, максимальна витрата 40-50 м/га за добу у період формування і росту коренеплодів, у період до технічної стиглості 15-30 м/га. Тому зрошення столового буряку необхідно почати відразу ж після висіву насіння і підтримувати вологість ґрунту у перший період на рівні 75-80% у шарі 0-40 см, а в період формування коренеплодів не нижчому 65-70% у шарі 0-60 см [1].

Столовий буряк добре реагує на освіжні поливи малими нормами води. Треба поливати так, щоб вода доходила до кореневої системи рослини на глибину 15-20 см.

Буряк столовий є відносно посухостійкою культурою, але на півдні, у зоні нестійкого зволоження, високі та стабільні врожаї можна отримати лише при зрошенні. Водоспоживання буряків при оптимальному водопостачанні складає 4000-5500 м<sup>3</sup>/га. Для забезпечення оптимального водного режиму

ґрунту для буряків прийняті часті поливи невеликими нормами (200-300 м<sup>3</sup>/га) [3].

Початок поливного сезону обумовлюється погодними умовами, найчастіше поливи починають з кінця квітня — початку травня і закінчують за 3-4 тижні до збирання, щоб уникнути розтріскування коренеплодів і поліпшити умови для механізованого збирання. На крапельному зрошенні поливи проводяться регулярно відповідно до фази розвитку.

Таким чином, володіючи знаннями щодо основних факторів, які впливають на ріст і розвиток рослин столового буряка, одним з основних є саме зволоженість ґрунту, можливо тією чи іншою мірою контролювати, прогнозувати та збільшувати врожаї даної культури.

### Література

1. Гіль Л.С. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту. Ч. 2. Відкритий ґрунт: навчальний посібник / Гіль Л.С., Пашковський А. І., Суліма Л.Т. — Вінниця: Нова Книга, 2008. — 312 с.
2. Дьяченко В. Агротехника вирощування столової свеклы / Дьяченко В. // Настоящий хозяин. — 2006. — №6. — С. 39 — 47.
3. Шатковский А. Свекла столовая на капельном орошении / Шатковский А. // Овощеводство. — 2008. — №5. — С. 68 — 71.

## ЗНАХІДКИ ГІДРОФІЛЬНИХ МОХОПОДІБНИХ У ВОДОЙМАХ ЗЕЛЕНОЇ ЗОНИ М. ПОЛТАВИ

Клепець О.В.

Інститут гідробіології НАН України

Мохоподібні — вищі безсудинні макрофіти — відрізняються високою екологічною пластичністю, що дозволяє їм заселяти екотопи із широким діапазоном зволоження. Гідрофільні мохоподібні пристосовані до життя у прісних водоймах із різним (переважно застійним) режимом проточності, а також на перезволоженому субстраті узбережжя та зони заплеску. Більшість серед них складають мешканці болотних місцезростань, порівняно менше типово водних форм, здатних існувати у текучих водах [4, 6]. Якщо на болотах мохоподібні часто становлять основу фітоценозів, то в угрупованнях водних рослин трапляються спорадично і тільки у незабруднених водах (розглядаються як індикаторна група дуже чистих вод I класу якості [7]). Тому знахідки гідрофільних мохоподібних не лише потребують обліку в аспекті вивчення бріофлори, але й мають бути враховані при здійсненні оцінки екологічного стану поверхневих вод.

Під час гідроботанічних досліджень різнотипних водойм зеленої зони м. Полтава протягом польового сезону 2012 р. нами у трьох місцезростаннях були виявлені 2 види гідрофільних мохоподібних із різних відділів надвідділу Vriobionta — печиночників (Marchantiophyta), представлених *Riccia fluitans* L. emend. Lorbeer, та справжніх мохів (Bryophyta), представлених *Drepanocladus aduncus* (Hedw.) Warnst. Систематика і таксономія мохоподібних наводиться згідно Чекліста мохоподібних України [2].

Екземпляри *Riccia fluitans* (Ricciaceae) були виявлені 17.08.2012 р. на мілководдях лівого берегу р. Ворскла біля с. Кротенки Полтавського району в асоціаціях *Ceratophyllum demersum* L., *Glyceria maxima* (C. Hartm.) Holmberg, *Typha latifolia* L., у приповерхневих шарах води разом із *Lemna trisulca* L., видами роду *Utricularia* L., нитчастими водоростями, у заростях із загальним проективним покриттям (ЗПП) до 100%, де проективне покриття (ПП) печиночника досягає 5%. Частота трапляння виду на дослідженій ділянці р. Ворскла